

ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ Δ' ΤΑΞΗΣ
ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΕΝΙΑΙΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΔΕΥΤΕΡΑ 9 ΙΟΥΝΙΟΥ 2003
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ:
ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ
ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Θουκυδίδη Περικλέους Ἐπιτάφιος (II, 37)

Χρώμεθα γὰρ πολιτεία οὐ ζηλούση τοὺς τῶν πέλας νόμους, παράδειγμα δὲ μᾶλλον αὐτοὶ ὄντες τισὶν ἢ μιμούμενοι ἑτέρους. καὶ ὄνομα μὲν διὰ τὸ μὴ ἐς ὀλίγους ἀλλ' ἐς πλείονας ὀρεῖν δημοκρατία κέκληται· μέτεστι δὲ κατὰ μὲν τοὺς νόμους πρὸς τὰ ἴδια διάφορα πᾶσι τὸ ἴσον, κατὰ δὲ τὴν ἀξίωσιν, ὥς ἕκαστος ἐν τῷ εὐδοκίμῳ, οὐκ ἀπὸ μέρους τὸ πλεον ἐς τὰ κοινὰ ἢ ἀπ' ἀρετῆς προτιμᾶται, οὐδ' αὖ κατὰ πενίαν, ἔχων γὰρ τι ἀγαθὸν δοῦναι τὴν πόλιν, ἀξιώματος ἀφανεία κεκώλυται. ἐλευθερώς δὲ τὰ τε πρὸς τὸ κοινὸν πολιτεύομεν καὶ ἐς τὴν πρὸς ἀλλήλους τῶν καθ' ἡμέραν ἐπιτηδεύματων ὑποψίαν, οὐ δι' ὀργῆς τὸν πέλας, εἰ καθ' ἡδονὴν τι δοῦναι, ἔχοντες, οὐδὲ ἀνημίους μὲν, λυπηρὰς δὲ τῇ ὄψει ἀχθηδόνας προστιθέμενοι. ἀνεπαχθὼς δὲ τὰ ἴδια προσομιλοῦντες τὰ δημόσια διὰ δέος μάλιστα οὐ παρανομοῦμεν, τῶν αἰεὶ ἐν ἀρχῇ ὄντων ἀκροάσει καὶ τῶν νόμων, καὶ μάλιστα αὐτῶν ὅσον τε ἐπ' ὠφελίᾳ τῶν ἀδικουμένων κεῖνται καὶ ὅσοι ἄγραφοι ὄντες αἰσχύνῃν ὁμολογουμένην φέρουσιν.

- A.** Από το κείμενο που σας δόθηκε να μεταφράσετε στο τετράδιό σας το τμήμα: "Χρώμεθα γὰρ πολιτεία... ἀξιώματος ἀφανεία κεκώλυται".
Μονάδες 10
- B.** Να γράψετε στο τετράδιό σας τις απαντήσεις των παρακάτω ερωτήσεων:
- B.1.** Πώς ορίζεται η δημοκρατία στο κείμενο που σας δόθηκε;
Μονάδες 10
- B.2.** "διὰ δέος μάλιστα οὐ παρανομοῦμεν...":
Σε ποια στάση ζωῆς των πολιτῶν αναφέρεται ο Περικλῆς με τη φράση αυτή;
Μονάδες 10
- B.3.** Ποιο ἦταν το ἦθος των Αθηναίων πολεμιστῶν που περιγράφεται στο παρακάτω μεταφρασμένο κείμενο και ποια ἦταν τα γνωρίσματα της αθηναϊκῆς δημοκρατίας που διαμόρφωσαν το ἦθος αυτό, σύμφωνα με το πρωτότυπο απόσπασμα "μέτεστι δὲ κατὰ μὲν τοὺς νόμους ... ἀξιώματος ἀφανεία κεκώλυται";

ΜΕΤΑΦΡΑΣΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Κι όταν αντιληφτείτε το μεγαλείο της, βάλτε στο νου σας ότι τη δύναμη αυτή την απέκτησαν άντρες τολμηροί που είχαν συνείδηση του καθήκοντος και με φιλότιμο την ώρα του αγώνα και που, κάθε φορά που αποτύχαιναν σε κάποιο εγχείρημά τους, δεν επέτρεπαν βέβαια στον εαυτό τους να στερήσει την πόλη απ' τη δική τους ανδρεία, αλλά πρόσφεραν σ' αυτή την πιο ωραία συνεισφορά· γιατί, δίνοντας όλοι μαζί τη ζωή τους, έπαιρναν ο καθείς τους ξεχωριστά τον αγέραστο έπαινο και τον πιο περιλάμπρο τάφο.

Θουκυδίδης Περικλέους Ἐπιτάφιος (II,43,8-16).

Μονάδες 10

- B.4.** Ποιες είναι οι διαφορές ανάμεσα στον Επιτάφιο του Περικλή και τις υπόλοιπες δημηγορίες του Θουκυδίδη;

Μονάδες 10

- B.5.** Να γράψετε στο τετράδιό σας δύο ομόρριζες λέξεις της νέας ελληνικής γλώσσας (απλές ή σύνθετες) για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις: **πολιτεία, κέκληται, κοινόν, δοῦν, ἀρχή.**

Μονάδες 10

Γ. ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Ξενοφώντας Κύρου Ἀνάβασις (III, i, 42-43)

Ἐπίστασθε ὅτι οὔτε πλῆθος ἐστὶν οὔτε ἰσχύς ἢ ἐν τῷ πολέμῳ τὰς νίκας ποιοῦσα, ἀλλ' ὁπότεροι ἂν σὺν τοῖς θεοῖς τὰς ψυχὰς ἐρρωμενέστεροι ἴωσιν ἐπὶ τοὺς πολεμίους, τούτους ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ οἱ ἀντίοι αὐτῶν δέχονται. ἐντεθύμημαι δ' ἔγωγε, ὦ ἄνδρες, καὶ τοῦτο, ὅτι ὅποσοι μὲν μαστεύουσι ξηνέκ παντὸς τρόπου ἐν τοῖς πολεμικοῖς, οὗτοι μὲν κακῶς τε καὶ αἰσχροῶς ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀποθνήσκουσιν, ὅποσοι δὲ τὸν μὲν θάνατον ἐγνώκασιν πᾶσι κοινὸν εἶναι καὶ ἀναγκαῖον ἀνθρώποις, περὶ δὲ τοῦ καλῶς ἀποθνήσκειν ἀγωνίζονται, τούτους ὁρῶ μᾶλλον πῶς εἰς τὸ γῆρας ἀφικνουμένους καί, ἕως ἂν ζῶσιν, εὐδαιμονέστερον διάγοντας.

ὁπότεροι ἂν = όσοι τυχόν

ἐρρωμενέστεροι = πιο δυνατοί

ἀντίοι = αντίπαλοι

μαστεύουσι = επιχειρούν /επιζητούν

πῶς = κατά κάποιο τρόπο

- Γ.1.** Να μεταφράσετε στο τετράδιό σας το παραπάνω κείμενο.

Μονάδες 20

Γ.2. Να γράψετε στο τετράδιό σας τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:

- α. ισχύς:** τη δοτική και την αιτιατική ενικού.
πολέμω: την ονομαστική και την αιτιατική πληθυντικού.
άνδρες: τη γενική και τη δοτική πληθυντικού.
ούτοι: την ονομαστική και τη γενική πληθυντικού στο ουδέτερο γένος.
πᾶσι: τη γενική και τη δοτική ενικού στο αρσενικό γένος.

Μονάδες 5

- β. ἐστίν:** τη μετοχή του ίδιου χρόνου και στα τρία γένη, στην ονομαστική ενικού.
ὁρῶ: το β' πρόσωπο ενικού της οριστικής και της προστακτικής του αορίστου β' στην ίδια φωνή.

Μονάδες 5

Γ.3. "ὅποσοι δὲ τοῦ μὲν θάνατον ἐγνώκασι πᾶσι κοινὸν εἶναι καὶ ἀναγκαῖον ἀνθρώποις". Να αναγνωρίσετε συντακτικά όλους τους όρους της πρότασης.

Μονάδες 10

**ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ
ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ**